

PAUL KELLS

Yetkili Müdür, Güvenlik Ehliyeti, Kanada

'Deliliğin tanımı:

Sürekli aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar beklemektir'

Albert Einstein

Güvenlik Ehliyeti

19 Kasım 1994 günü, 19 yaşındaki Sean Kells, Kanada'nın Ontario Eyaleti'ndeki Toronto şehrinin yakınlarında bulunan işyerinde meydana gelen patlama sonucunda meydana gelen yanıklar nedeniyle yaşamını yitirdi. Noel hediyeleri için para biriktirmeyi uman ve bir sonraki yıl üniversiteye gitmeye hazırlanan Sean yarı-zamanlı işinde çalışmaya başladığının üçüncü günü küçük bir depoda yaşamını yitirdi.

O güne kadar işyeri güvenliği 'konusunun' sadece kaza kurbanları değil aynı zamanda kurbanların aileleri ve tüm geride kalanlar üzerindeki korkunç etkisi ve yıpratıcı sonuçları hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Sean benim oğlumdu ve benim için hala yaşıyor. Oğlumun tümüyle önlenemez olan ölümü ve bunun akabinde sorunun boyutlarının farkına varmış olmak kişisel yolculuğumun başlangıcıydı. Zaman içinde Kanada'daki Güvenli Topluluklar Vakfı'nın ve genç çalışanlar ve yeni başlayanlar için geliştirilmiş olan uluslar arası web-tabanlı 'Güvenlik Ehliyeti' (Güvenlik Pasaportu) oluşumunun temelleri atıldı.

Deneyimsiz genç insanların işyeri kazalarına karşı çok daha hassas olduğunu çok acı bir deneyimle fark ettiğimi söylememe gerek yok sanırım. Kanada'da son yıllarda yapılan araştırmalara göre 13 il ve bölgedeki çalışan gençlerin (24 yaş altı) iş kazası oranları yetişkinlerin kaza oranlarından 1.25 ila 2.00 kat daha yüksektir. Benim yaşadığım ilde 2002 yılında yaklaşık 50,000 genç çalışan kaza ve hastalık formu doldurarak Ontario İş Güvenliği ve Sigortası Kurulu'na (WSIB) başvurmuştur ve bu başvuruların 15.000'i çalışan gencin en az bir gün işe devam edememesine sebep olacak kadar ciddi vakalardır.

Sean'ın ölümünden altı ay kadar sonra adli tıp kurulu benzer kazaların ve olayların önlenmesi için oğlumun ölgününü araştırmaya başladı.

Bu süreçte, yasaların, yönetmeliklerin ve işyerindeki kuralların, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, Kanada'da da yerli yerinde olduğunu öğrendim. İşyerinde meydana gelen yaralanma ve ölümleri yasallaştıran hiçbir yasal düzenleme olmadığını farkettim. Ama yine de bunlar meydana geliyor, hergün gezegenin her yerinde onbinlerce insan işlerinin başındayken yaralanıyor, sakaltanıyor ya da yaşamını yitiriyor. Neden?

Benim için adli soruşturmanın ulaştığı cevap oldukça açık. Bizler, herşeyi olduğu gibi kabul ediyoruz. ‘Kültürümüz’ henüz işyerinde meydana gelen yaralanmaların kaçınılmaz olduğu nosyonunu tümüyle reddedecek noktaya gelmedi. Yüzbinlerce sağlık ve güvenlik uzmanı, çalışan, sorumlu işveren ve kurban bunun yanlış bir önerme olduğunun bilincinde. Hergün bir fark yaratabilmek için canla başla çalışıyor ve bazı uygulamalarda oldukça da başarılı oluyorlar.

Ancak büyük ölçüde kendi küçük dünyaları içinde hareket ediyorlar. Geri kalanımız ise, sıradan insanlardan tutun da yaşamın ve toplumun bir çok alanındaki liderlere kadar, hiçbir şey “fark edemiyoruz”. Belki de benim durumumda olduğu gibi ortada bir sorun olduğunu anlayamadığımız için fark etmiyoruz. Diğerleri yaralanmaların, yapılan işin doğal bir sonucu olduğu görüşünü kabul ediyorlar. Ancak yine bir diğer grup, sayı olarak en az üyeye sahip olan grup, ise ilerleme, kar ya da devletin refahının artırılması adına diğer insanların yaşamını tehlikeye atmaya devam ediyor.

Adli tıp kurulu, bulgularında ‘kültür değişikliği’ kelimelerine yer vermemiş olsa da vardıkları sonuçların bir çoğunun ardında yatan temel düşünce buydu. Aradıkları cevabın kısmen geleneksel yaptırım ve teftiş yöntemlerinde olduğunu fark ettiler ancak işyerlerindeki katliamın devam etmesi, tek cevabın bu olmadığını gösterdi. Oysa baskının tüm ağırlığını taşıyabilmek için kültürel duyarsızlık ve cehaletin kökünde yatan sebeplere de değinmek gerekiyordu.

Adli kurul, birçok işveren yaptıkları her şeyde sağlık ve güvenlik ile ilgili tüm ayrıntılara dikkat ederken, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerdeki çok daha fazla sayıda işvereninse kurallara kesinlikle uymadıklarını gördü.

Örneğin Sean, birçok güvenlik yasasını ihlal eden küçük bir depoda çalışıyordu. Ne yazık ki, işyerinde eksik birşeylerin olduğunu bilmesine imkan yoktu. İşvereni, onu ne eğitmişti ne de gerekli koruyucu donanımları sağlamıştı. Denetim memurları ve müfettişler bir kez olsun gelmemişti. Sağlık ve güvenlik konusunda ben de oğluma hiçbir şey öğretmemiştim çünkü kendim de bilmiyordum. Eğitim sistemi ise oğlumu ve daha binlerce genci işyeri ortamlarına hazırlamak konusunda son derece başarısızdı.

Bu nedenle adli tıp kurulunun önerileri yasaya uyum gösterilmesi ve işyerlerinin uyarılmasına yönelik standart uygulamaların ötesine geçti. Kurul, İSG’nin eğitim sistemlerine entegre edilmesini istedi. Ayrıca, her yaştan ve her kesimden insanı hedefleyen kapsamlı bilinç artırma programlarının yürütülmesini talep etti. Ve son olarak da gerek okul sistemi dahilinde gerekse dışında genç insanlarla ilgilenilmesi gerekliliğini vurguladılar.

Yukarıda belirttiğim öneriler, hızla yayılan sosyal bir hareketin ilk adımı oldu. Bu hareketin gelişimi çevresel hareketin evrimiyle karşılaştırılabilir ama aynı düzeye gelmesi için daha çok yolu var. Görünüşe

göre, bilgili genç insanların öncülük ettiği bu hareket, gençleri başarılı olmaları için gerekli bilgilerle donatan bizlerin de desteğiyle geniş kapsamlı bir kültür değişimine yol açacak.

Ontario eyaleti, bir bakıma adli tıp kurulunun bulgularının sonucunda, son on yıldır hiç ara vermeden gençlere yönelik ve genel olarak topluma yönelik bilinç artırma kampanyaları düzenlemektedir. Ayrıca, sağlık ve güvenlik konularını ortaöğrenim düzeyindeki 86 ders konusunun içine dahil etmiş bulunuyor. Bunların arasında Güvenlik Ehliyeti (Güvenlik Pasaportu) da bir ölçüm aracı olarak öğrencilere tanıtılıyor. Eyalet tüm bunları gerçekleştirdi ve daha birçok adım attı. Sonuçlarına bakmak gerekirse:

- 2000 ile 2004 yılı rakamları karşılaştırıldığında, Ontario eyaletindeki işyerlerinde çalışan gençlerin karşılaştığı ciddi travmaya sebep olan yaralanmaların sayısı %45 oranında azalmıştır. Diğer eyaletlerde ise, biri hariç (burada da rakamlar aynı kalmıştır) aynı dönemdeki yaralanma sayılarında artış görülmektedir;
- İşyeri yaralanmaları, artık gençlerin ednişeleri arasında içkili araba kullanmanın ardında ikinci sırada gelmektedir;
- Genel anlamda gençlerin karşılaştığı işyeri yaralanmalarının sayısında %27 oranında azalma meydana gelmiştir;
- Geçtiğimiz yıl 'kültür değişimi'ne yönelik bir tedbir olarak, büyük risk altındaki performansı düşük işverenlerle başa çıkabilmek için iş güvenliği müfettişlerinin sayısının iki katına çıkarılması için çok kapsamlı bir kamuoyu desteği ve politik destek verilmiştir.

Güvenlik Ehliyeti (Güvenlik Pasaportu) Nedir?

Güvenlik Ehliyeti basit bir test ya da sınama biçimi değil bir standarttır. Öğrenme hedeflerinden biri de 'Kişinin işe başlamadan önce sahip olması gereken asgari bilgi düzeyi nedir?' sorusunun cevabını verebilmektir.

Vizyonu, gençler, ebeveynler ve işverenler tarafından yönlendirilen, eğitimde ve genel olarak işveren uygulamalarında daha yüksek standartlara yönelik talep oluşturmayı ve gençlerin başına gelen yaralanma olaylarının sayısını azaltmayı hedefleyen bir kültür değişimini desteklemektir. Tüm çalışanların sağlığını ve güvenliğini hedeflemekle birlikte özellikle gençlere, işyerinde sağlık ve güvenlik konulu eğitim verilmesini teşvik etmektedir.

Program Mayıs 2004'te başladığından beri, Ontario ve New Brunswick'tek öğrencilere dağıtılmak üzere yaklaşık 200,000 test sipariş edilmiştir. Güvenlik Ehliyeti (Güvenlik Pasaportu) sınıflarda sağlık ve güvenlik eğitiminin verilmesini takiben kullanılan standart bir testtir. Ücreti, küçük bir kullanıcı ücretinden ibaret olup İşçi Tazminat Kurulları (WCBs) tarafından karşılanmaktadır. Hayır işi olması nedeniyle elde edilen gelir, sistemin korunması ve geliştirilmesi için kullanılmaktadır. Gerek öğretmenler

gerekse eğitim departmanları, bu testi okullarda verilen sağlık ve güvenlik bilgisini sınamak için mükemmel bir araç olarak görmektedirler. Sağlık ve güvenlik konularının müfredatta yer almadığı durumlarda ya da öğretmenin kendisini sağlık ve güvenlik konularını anlatacak yeterlilikte görmemesi halinde, başlı başına bir öğretim ve test aracı olarak da kullanılabilir. Öğretmenler ya da işverenler, tümüyle kişiye özel hale getirilmiş on-line idari alanından programa katılabilir ve yeni araçlara erişim sağlayabilirler.

Ontario hükümeti de bir işveren olarak sekiz Bakanlığındaki işe alma ve oryantasyon süreçlerinde Güvenlik Ehliyeti'ni kullanmaktadır. Altı Kanada İşçi Tazminat Kurulu (WCBs) yine programın üye işverenleri arasındadır. Kanada çapında kamu ve özel sektördeki 250'den fazla işveren, işe yeni başlayanların oryantasyon programlarında ve bir gözetim aracı olarak Güvenlik Ehliyeti'ni kullanmaktadır. Diğer dört eyaletin hükümeti ise bu aracı farklı şekillerde kullanmaktadır. Federal hükümet Güvenlik Ehliyeti'ni genç çalışanlara yönelik hazırlanan iş becerileri programlarına dahil etmiştir. Güney Avustralya dört binden fazla ortaöğretim öğrencisini içine alan bir pilot projede bu aracı kullanmıştır.

Öğrenimden beklenen sonuçlar, Kanada çapındaki bir sağlık ve güvenlik uzmanları ekibi tarafından tanımlanmıştır. Bu ekiptekilerin bir çoğu hükümette ve özel sektörde, gençlerin işyeri yaralanmalarının önlenmesi üzerine çalışmış kişilerdir. Bu sonuçlar Avustralya'da asgari maliyetle ülkeye göre uyarlanmıştır ve benzer bir süreç şu anda Yeni Zelanda'da devam etmektedir.

Güvenlik Ehliyeti programı, ergenlerin işyerindeki yeni rollerinde seçim yapmaları ve karar vermeleri gerektiğinde işlerine yarayacak bilgiyi tam zamanında vermektedir. Katılımcılar, başarısız olmanın sözü konusu olmadığı (sınıfta kalmak da olabilir) bu 'testi' online olarak çözerler ve özgeçmişlerine eklemek üzere, teste girdiklerini doğrulayan bir transkript alırlar.

Testin hedefi, işe başlamadan önce sahip olması gereken asgari sağlık ve güvenlik bilgisinin temelini oluşturmaktır. Ehliyet sahipleri, daha sonraki aşamalarda; ilk yardım, bebek bakıcılığı, su güvenliği, sürücü eğitimi ve hatta tehlikeli (extreme) kayak gibi, riskleri yönetmelerine yardımcı olacak konularda eğitim alarak transkriptlerine puan eklemek konusunda teşvik edilmektedir. Programın gençler için faydaları:

- Kanada çapında tanınan bir transkript,
- İş başvurusunu destekleyecek değerli bir 'risk yönetimi' bilgisi,
- Kendileri ve diğerleri için güvenlik bilinci,
- Bildiklerini uygulamaya ve soru sormaya hazır olmak, ve
- Güvenlik alanındaki önceki başarılarından gelen puanlar.

Güvenlik Ehliyeti aynı zamanda işverenlere de pazarlanmaktadır. İşverenler, iş başvurusunda bulununanlardan testi başarıyla tamamlamalarını isteyerek, işe özgü eğitimlerini temellendirecekleri bir platforma sahip olmaktadır. Bazı işverenler programı işe yeni başlayanların oryantasyonunun bir parçası olarak kullanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, Ontario'daki İş Güvenliği ve Sigortalar Kurulu, yaz döneminde kurs alan tüm öğrencilerin, işyerlerindeki ilk günlerinden önce testi tamamlamalarını şart koşmaktadır. Ayrıca Güvenlik Ehliyeti programı, tüm çalışanların oryantasyonlarına dahil edilmiştir ve tüm çalışanların çocuklarına ücretsiz ehliyet olanağı tanınmaktadır.

Aynı zamanda, Güvenlik Ehliyeti, bölgesel, ulusal ya da eyalet çapındaki yasalar doğrultusunda işverenlerin çalışanlarına vermek zorunda oldukları yapılan işe özel sağlık ve güvenlik eğitimlerinin yerine geçmez. Tüm işverenlerin her bir çalışanına, işini güvenle yapabilmesi için gerekli olan eğitimi verme yükümlülüğü devam etmektedir. Program, işverenin eğitimle ve güvenli bir çalışma ortamıyla ilgili yasal sorumluluk ve yükümlülüklerini hafifletmese de standardize olmuş bir test aracılığıyla temel anlayışın ölçülmesine yönelik yeni bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Sonuç Olarak

Ebeveynleri olarak biz daha çok şey biliyor olsaydık ya da eğitim sistemi konuyla ilgili daha çok çalışma içeriyor olsaydı oğlum bugün yaşıyor olur muydu bilemiyorum. Ancak eminim işvereni birşeyler yapmış olsaydı – ki bu işverenlerin yasal sorumluluğudur - oğlum *hayatta* olurdu. Biliyorum ki başkalarının cehaletinin (kayıtsızlığının) bedelini oğlum Sean hayatıyla ödedi. Bilgi olmadan savunma yapmak mümkün değildir. Bizden bir sonraki nesil, yani çocuklarımız, cehaleti bir mazeret olarak kabul etmeyecekler. Bu tutum değişikliğine önderlik etmelerini istiyor olsak da bunu bizler olmadan başaramayacakları açık. Onları ne kadar çabuk ve ne kadar sistemli bir biçimde bilgiyle donatırsak, onlar da iş yaşantılarında hatalı gördükleri noktalar hakkında o kadar çabuk fikir belirtmeye başlayacaklar. Ve bu gerçekleştiğinde, yani genç çalışanlar sadece cesaret göstermek için değil, hakları olduğunu bildikleri için fikirlerini belirttiklerinde, hayal ettiğimiz geleceğin çok uzakta olmadığını bileceğiz.

Güvenlik Ehliyeti, Güvenli Cemiyetler Vakfı'nın şemsiyesi altında yürütülen bir programdır. Güvenli Cemiyetler Vakfı, çalışmalarını Kanada'yı dünyadaki yaşaması, öğrenim görmesi, çalışması ve eğlenmesi en güvenli ülke haline getirmeye adanmış ulusal, kar amacı gütmeyen bir yardım kuruluşudur. Güvenli Cemiyetler kavramı Dünya Sağlık Örgütü tarafından da desteklenmektedir. Güvenlik Ehliyeti ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için: <http://www.passporttosafety.com/>

Gençler ve her yaştaki çalışanlar için hazırlanmış olan Güvenlik Ehliyeti testinin özellikleri:

- Özellikle çalışanlar için geliştirilmiş online testlerdir
- Gözetmen ve İşverenin Sorumlulukları, İşyeri Tehlikeli Malzemeler Bilgi Sistemi ve Sık Karşılaşılan İşyeri Tehlikeleri konularını kapsayan ve altı sorudan oluşan altı modül içerir
- Başarısız olma ihtimali bulunmayan testlerdir – eğer yanlış bir cevap seçilirse, çalışanın okuması için konuyla ilgili bilgi sunulmakta ve çalışan, mükemmel sonuca ulaşana kadar konuyla ilgili teste tabi tutulur
- Testlerin sonucunda çıktısı alınabilen bir ‘Tamamlama Sertifikası’ bulunur
- Güncellenebilen ve çıktısı alınabilen bir transkript sunar ve böylece çalışan tamamlamış olduğu güvenlik eğitimlerinin kaydını tutabilir.
- Özellikle işe özel güvenlik eğitimini almadan önce, herkesin ihtiyaç duyduğu temel bilgi birikimini güçlendirir ve tazelerler.

Güvenlik Ehliyeti Gözetmen Değerlendirmesi'nin özellikleri:

- Gözetmenin bilgi düzeyini üç alanda değerlendirir: İşyerindeki Hak ve Sorumluluklar; İşyerinde Sık Karşılaşılan Tehlikeler, ve İşyerinde Sağlık ve Güvenlik Yaklaşımı
- Testin tamamlanmasının ardından Güvenlik Ehliyeti'nin sağladığı tüm olanaklardan – online transkript ve websitesine yaşam boyu erişim gibi – faydalanma imkanı sunar.

Paul Kells Kanada'daki Güvenli Cemiyetler Vakfı'nın kurucusudur ve ayrıca Güvenlik Ehliyeti programının da yetkili müdürüdür. Pau, yaralanmaların önlenmesi ve gönüllülük konularında liderliğiyle tanınmaktadır. Kanada Övgüye Değer Hizmet Madalyası ve Ontario Gönüllülükte Büyük Başarı ödülleri'nin sahibidir ve ayrıca Ontario Nişanı'nın (Order of Ontario) bir üyesidir.